

ZAPOJENÍ OBČANŮ DO SPOLEČENSKÉHO DĚNÍ

Ve dnech 22.-29.4.2002 uskutečnilo CVVM SoÚ AV ČR své pravidelné měsíční šetření v rámci výzkumu Naše společnost 2002. Proběhlo na reprezentativním souboru 1128 dotázaných ve věku od 15 let. Informace obsahuje základní výsledky, data za jednotlivé dílčí skupiny jsou uvedena pouze v případě dostatečného zastoupení reprezentantů těchto skupin v souboru.

V dubnovém výzkumu se CVVM zaměřilo mj. na zapojení lidí do politického a ekonomického života společnosti a také na členství v různých typech organizací. Respondentů jsme se nejprve zeptali, zda se **v posledních deseti letech zapojili do politického života i jinak než účastí ve volbách.**¹ Do politiky na obecní úrovni se zapojilo 16 % dotázaných, na vyšších úrovních - regionální a celostátní - jsou to jen 2 %. Politického života v průběhu posledních deseti let se zapojilo nanejvýše svojí účastí ve volbách 82,3 % respondentů. Jedním ze způsobů angažování se v politice je členství v politické straně – lidé, kteří se zapojili do politiky, jsou členy politické strany v 31 % případů, zatímco mezi lidmi neangažujícími se je to pouze 1,5 %. Největší podíl zapojených do politiky je mezi voliči KSČM – 29,4 %, nejméně se zapojili lidé, kteří nevědí koho budou volit. Lidé angažující se v politice jsou častěji rozhodnuti zúčastnit se voleb (viz tabulka 1), jsou i pevněji rozhodnuti, koho budou volit (viz tabulka 2).

Tab.č. 1: **Zapojení do politického života a rozhodnutí zúčastnit se voleb (v %)**

	Šel by volit	Nešel by volit	Neví
Zapojil se do politického života	81,8	14,7	3,5
Nezapojil se do politického života	67,3	22,3	10,5

Řádková procenta

Tab.č. 2: **Zapojení do politického života a pevnost volebního rozhodnutí (v %)**

	Již se rozhodl, koho volit	Rozhodl se, ale názor možná změnil	Ještě se nerozhodl	Neví
Zapojil se do politického života	61,8	21,5	9,9	6,8
Nezapojil se do pol. života	47,2	25,2	18,6	9,0

Řádková procenta

Politika je více doménou mužů (22,2 %) než žen (13,5 %), nejméně se do ní zapojují lidé mladší 30 let. Podíl zapojených do politiky vzrůstá se stoupajícím vzděláním (mezi lidmi se základním vzděláním se zapojilo 9,0 %, u VŠ vzdělaných 33,1 %). Více se zapojují podnikatelé a samostatně výdělečně činní a také vyšší odborní zaměstnanci.

¹ *Otázka: „Řekněte mi prosím, zda jste se v uplynulých deseti letech i jinak než účastí ve volbách aktivně zapojil do politického života: a) na obecní úrovni, b) na regionální úrovni, c) na celostátní úrovni?“*

Dále jsme se dotazovali na některé způsoby **zapojení do ekonomického života v uplynulých deseti letech**.² Strukturu získaných odpovědí přináší přehled v tabulce 3.

Tab.č. 3: **Zapojení do ekonomického života** (v %)

	Ano	Ne
Účast v kupónové privatizaci	67,4	32,4
Investování do nemovitého majetku	19,0	80,7
Nákup akcií, obligací, st.dluhopisů, jiných cenných papírů	16,8	82,8
Investování do movitého majetku	7,7	91,7
Účast v privatizaci státního majetku (mimo kupon.privatizaci)	3,5	96,4

Řádková procenta, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zatímco privatizace se zúčastnili lidé žijící v domácnostech s dobrou i špatnou životní úrovní, nákup cenných papírů, nemovitostí i movitého majetku je záležitostí lidí s dobrou životní úrovní. Jiné charakteristiky nevykazují statisticky významné rozdíly.

Respondentům byla položena i otázka na jejich **aktivity v různých organizacích** – byl jim nabídnut seznam deseti typů organizací.³ V žádné organizaci není 69,7 % respondentů. Členem jednoho typu organizace je 25,3 % dotazovaných a 4,1 % je členem dvou typů organizací. Výsledky zachycuje tabulka č. 4.

Tab.č. 4: **Členství v organizacích** (v %)

Typ organizace	Je členem
Zájmová organizace, klub	22,6
Sportovní organizace, klub	18,0
Odbory	10,2
Politická strana	6,7
Místní sdružení	4,8
Profesní sdružení	4,8
Náboženská organizace	3,7
Studentské sdružení	1,3
Ekologické hnutí	1,2
Společenské, politické hnutí	1,2
Jiná organizace	3,3

² *Otázka: „Zapojil jste se Vy osobně v uplynulých deseti letech aktivně do ekonomického života těmito způsoby? a) zúčastnil se kupónové privatizace, b) zúčastnil se privatizace státního majetku mimo kupónovou privatizaci, c) nakoupil akcie, obligace, státní dluhopisy či jiné cenné papíry, d) investoval do nemovitého majetku, e) investoval do movitého majetku (např.sbírka, šperky, apod.)?“*

³ *Otázka: „Jste Vy osobně členem některé z následujících organizací? Zájmová organizace, klub - Místní sdružení - Politická strana - Společenské, politické hnutí - Ekologické hnutí – Profesní sdružení – Sportovní organizace, klub – Odbory – Studentské sdružení – Náboženská organizace - Jiná organizace. Pokud ano, a) platíte v ní členské příspěvky? b) účastníte se setkání či schůzí? c) podílíte se aktivně na činnosti organizace, např. pomocnými organizačními pracemi apod.? d) podílíte se na vedení organizace?“*

Ve sportovních organizacích je členem téměř čtvrtina mužů (23,9 %) a jen osmina žen (12,5 %). Podíl na členství v nich klesá se stoupajícím věkem (členem je 34,8 % ve věku 15-19 let, ale pouze 6,2 % dotázaných starších 60 let). Členství v politických stranách je více záležitostí mužů (9,6 %) než žen (4,1 %) a podíl členů roste se stoupajícím věkem (ve věku 20-29 let je členem jen 2,7 %, lidé nad 60 let 10,8 %). Místní sdružení jsou lákavější pro obyvatele obcí do 500 obyvatel – členem je 11,2 % dotazovaných. Profesní sdružení sdružují lidi s vyšším vzděláním (mezi SŠ s maturitou je členem 6,7 %, mezi VŠ vzdělanými 14,9 %). Členství v zájmových organizacích a v odborech nesouvisí s žádnou sociodemografickou charakteristikou. Mezi studenty a uční je 9,4 % členem studentského sdružení.

Výzkum Naše společnost 2002, 02-04 (ot. PD 11,12,13)	Vydáno dne: 31.5. 2002
Zpracovala: Iva Chludilová	Kód zprávy: PD20531